

El dia a dia d'un centre socioeducatiu

IGNASI SAGALÉS
Director de l'Associació Educativa Integral del Raval

estris

12

centre d'interès

Fotos: Vicenç Caro. Centre socioeducatiu Poblenou - Fundació Pere Tarrés

Molt s'està parlant els darrers mesos de la nova definició i model que proposa la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) de la Generalitat de Catalunya dels futurs nous serveis d'intervenció socioeducativa per a infants i adolescents en situació de risc i les seves famílies. I és que aquest nou model ha de poder dibuixar un nou paradigma de la prevenció i la protecció a la infància i adolescència vulnerable des del territori.

I els centres socioeducatius prenen especial rellevància i pes en aquest encomanat; en esdevenir catalitzadors de situacions vulnerables que puguin entorpir el correcte i saludable desenvolupament dels infants, i oferir un suport a les famílies per a invertir les situacions.

Parlar de centres socioeducatius és parlar de dues tipologies de serveis, els Centres d'Atenció Diària i els Centres Oberts, aquests últims recollits a la cartera de Serveis Socials. Alhora, però, és parlar de realitats semblants, dissenys similars i abordatges coincidents vers situacions de risc que es viuen als nostres barris i ciutats.

La intervenció amb l'infant i l'adolescent

El gruix de la intervenció dels centres socioeducatius rau en la intervenció directa que es realitza cada tarda. El berenar, el treball d'hàbits, el suport a l'escolarització en l'espai de deures i les activitats de lleure educatiu són els espais en què l'educador/a referent de cada grup pot copsar i, alhora, incidir en aspectes

El gruix de
la intervenció
dels centres
socioeducatius rau
en la intervenció
directa que es fa
cada tarda

de vulnerabilitat que prèviament s'hagin detectat.

Les programacions del quotidià, de l'activitat de cada tarda, acostumen a versar sobre una proposta d'intervenció àmplia en el marc d'uns programes socioeducatius (suport a l'escolarització, treball en valors, lleure educatiu, participació, educació per a la salut...) que es defineixen a principis de cada curs en base a uns objectius educatius que s'ajusten a la singularitat de cada grup d'edat.

Ahora, com s'apuntarà al llarg d'aquest article, cada infant i la seva família comptarà amb un pla de treball propi o, com s'anomena, un Projecte Educatiu Individualitzat (PEI) que definirà objectius ajustats a la singularitat i necessitats individuals de cada menor i sobre els quals aprofundir la intervenció que cada infant precisa. Aquest document comptarà amb un primer anàlisi de la situació amb el detall d'uns factors de risc detectats i/o informats en la derivació de l'expedient per un professional de la xarxa, i uns factors de protecció sobre els quals es basarà la seva promoció i fortalesa per a intervenir i modificar patrons.

El PEI serà un document viu i dinàmic al llarg de tot el curs i servirà de guia per a la intervenció, que comptarà amb un moment final d'avaluació dels objectius assolits en la temporalitat fixada.

El treball amb la família des d'una mirada integral

Tanmateix, els centres socioeducatius s'enfronten a situacions multicausals i multifactorials sobre les quals despleguen mecanismes per donar resposta a la diversitat de contextos en què actuen segons el territori, franja d'edat i perfil dels menors en situacions vulnerables i complexes que atenen dia a dia, i converteix aquests centres en cabdals en la intervenció en situacions de risc i connectats a la realitat latent.

Per aquest motiu, i perquè el canvi en les situacions de fragilitat dels menors s'ha de fer des de la intervenció integral en el context en què es troben, el treball amb famílies esdevé el pal de paller.

El vincle esdevindrà la principal eina amb què els professionals podran incidir positivament en el context del menor, generant un clima de confiança i proximitat amb les famílies que haurà de ser viscut com una relació de suport i acompanyament en el desenvolupament dels seus fills i filles. Per aquest motiu, la intervenció s'estendrà en la definició d'uns objectius no únicament amb el menor, sinó també amb els seus tutors legals.

El treball amb la xarxa

En aquest encàrrec, per tal de garantir una coherència en la intervenció, s'haurà de comptar amb la creació de sinèrgies i relacions amb la xarxa propera de cada nucli familiar i els menors amb què s'actua, implementant i compartint objectius en l'abordatge.

Els centres socioeducatius estableixen el que s'anomena "coordinacions" amb molts agents socials del territori que alimenten un pla de treball a partir d'elements sobre els quals es pot intervenir al llarg del curs. En aquest sentit, s'estableix coordinació amb els centres escolars per a abordar situacions acadèmiques i de l'aprenentatge, amb els Serveis Socials Bàsics i/o Equips d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (EAIA) per a intervenir sobre situacions de risc individual i familiar, amb equips de salut mental (EIMI o CSMIJ) i d'orientació psicopedagògica (EAP), i d'altres professionals i serveis de la xarxa.

Els professionals com a factor clau per a una bona acció socioeducativa

Per a desenvolupar aquesta feina, tal i com estableix el propi model de servei que recull la cartera de Serveis Socials, els centres socioeducatius compten amb professionals especialitzats en l'àmbit de l'educació social,

S'haurà de comptar amb la creació de sinèrgies i relacions amb la xarxa propera de cada nucli familiar

en la intervenció directa, i en altres disciplines vinculades (psicologia, pedagogia i psicopedagogia).

La creació d'un equip multidisciplinari, tanmateix, afavorirà i facilitarà l'atenció a la diversitat; i donarà resposta especialitzada i de qualitat a infants amb necessitats educatives especials.

Afegir, tanmateix, la figura del voluntariat, origen i sentit de molts projectes educatius com a element de valor, qualitat i suport a la tasca que realitzen els professionals que estan al capdavant.

En definitiva, parlar de centres socioeducatius és parlar de recursos connectats a la realitat, amb capacitat per a anticipar-se a situacions no desitjables i amb capacitat de reacció i adequació a la singularitat del context davant d'allò que es presenta.

Parlar de centres socioeducatius, és parlar de serveis prioritaris en el marc de la prevenció de situacions de risc per a la infància i l'adolescència.

